

RATUSZ

Ratusz (niem. Rathaus) – dom rady, reprezentacyjny budynek użyteczności publicznej, tradycyjna siedziba samorządowych władz miejskich. Pojawił się już w średniowieczu. Mieściła się w nim sala obrad rady, kancelaria miejska, sala sądowa, w piwnicach więzienie, a niekiedy także sala tortur.

Brak jest przekazów o budowie Ratusza w nowo lokowanym Gostyniu, założonym w roku 1278. Przypuszczać można, iż pierwotnie – w stuleciach XIII i XIV – funkcję „domu rady” pełnił jeden z budynków w Rynku. Być może był to dom wójta, zasadniczo najbogatszego obywatela miasta. W tym przypadku rada miejska wynajmowała pomieszczenia na obrady i kancelarię. Trudno sobie jednakże wyobrazić, aby w Gostyniu nie było Ratusza przez całe średniowiecze. Tym bardziej, że miasto rozwijało się bardzo dobrze.

Niezwykle kłopotliwe jest ustalenie, w jakich latach doby nowożytnej istniał w Gostyniu Ratusz. Przypuszczalnie był w wieku XVII i na początku XVIII stulecia. W księgach miejskich zapisano wówczas koszty związane z wykonaniem kluczy do Ratusza. W roku 1755 pojawiła się informacja, że Ratusz był zniszczony, a Rada Miejska obradowała w domu Jakuba Przezborskiego.

Z pewnością nie było Ratusza w Gostyniu w 2. połowie XVIII wieku i na początku XIX stulecia. W latach 1800, 1803, 1806 miasto płaciło czynsz dzierżawny. Umowę spisywano każdorazowo na trzy lata. W spisach domów na szczegółowej mapie sporządzonej w związku z pożarem w roku 1811 Ratusz w Gostyniu nie występował. Posiedzenia Rady Miejskiej odbywały się w pomieszczeniach wynajmowanych u miejscowych rzemieślników mieszkających w Rynku. Na ma też informacji o wzniesieniu Ratusza w czasach boomu budowlanego w latach 1820-1837. Być może nastąpiło to nieco później.

Z początkiem 1909 roku oddano do użytku nowy gmach gostyńskiego sądu. Wymiar sprawiedliwości opuścił zajmowany dotąd budynek na rogu Rynku i ul. Zamkowej. Równocześnie władze miejskie powzięły decyzję o powstaniu nowej siedziby rady i burmistrza. 21 lutego 1910 roku odbyło się posiedzenie Miejskiej Komisji Budowlanej. Uczestniczyli w nim: Fritz Pfeiffer – dyrektor cukrowni, Franciszek Polaszek – mistrz budowlany, Władysław Nawrocki – mistrz budowlany, Adolf Tschirschnitz, Józef Woziwodzki i Tomasz Czabajski. Zapoznała się wtedy z ofertami. Nieco wcześniej musiała zapasać decyzja o tym, by nie wznosić nowego Ratusza, ale aby go stworzyć z dwóch sąsiadujących ze sobą budynków. Projektantem był poznański architekt Lucjan Michałowski.

Jeszcze raz Miejska Komisja Budowlana (w składzie: Jan Grzymisławski, Władysław Nawrocki, Józef Woziwodzki, Bolesław Ciężyński, Bronisław Pruski, Józef Lewin) zebrała się 13 sierpnia 1910 roku. Dokonano ostatecznych uzgodnień. Trudno dziś jednoznacznie ustalić, kto był wykonawcą prac budowlanych. W zapiskach pojawiają się dwie firmy: Franciszka Polaszka i Władysława Nawrockiego. Przebudowę dwóch budynków na Ratusz ukończono w 1912 roku.